

§ 357

Dnr KS 2022/00264-9.0.2

Beslut - Motion från (KD) om att möjliggöra för Västeråsarna att kunna ha en egen initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris och katastrof

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Samuel Stengård (KD) har i en motion med rubriken Motion om att möjliggöra för Västeråsarna att kunna ha en egen initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris och katastrof föreslagit att stadens invånare ska erbjudas att kunna köpa matpaket med lång hållbarhet via Västerås stads avtal för att klara personlig initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris eller katastrof.

Kommunfullmäktige har den 10 mars 2022 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

I kommunallagen regleras den så kallade kommunala kompetensen. Av bestämmelsen framgår att kommunen får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Det finns också ett principiellt förbud mot att ge understöd till enskilda och det framgår även att det endast är tillåtet att ge stöd till enskilda näringsidkare om det finns synnerliga skäl.

Stadens inköp av de varor som åsyftas i motionen har skett för att säkerställa tillgången till livsmedel för sårbara grupper inom kommunen och till de verksamheter som kommunen ansvarar att servera mat till. Att låta stadens invånare köpa krismat via Västerås stads avtal bedöms inte utgöra ett allmänt intresse då avsikten är att tillgodose varje medborgares egna initiala krisberedskap. Förslaget står därför i strid med kommunallagen och den kommunala kompetensen.

Det föreslagna upplägget bedöms även utgöra ett stöd till enskild och det har inte framkommit några synnerliga skäl som skulle kunna motivera ett sådant stöd. Genom att erbjuda kommunens medborgare att nyttja stadens avtal får den aktuella leverantören en fördel gentemot andra företag och gynnas därmed, vilket även det strider mot kommunallagen. En kommun får dessutom inte driva verksamhet inom det egentliga näringslivet eller göra ingripanden inom denna sektor annat än under mycket speciella förhållanden.

En annan aspekt är den rent avtalsrättsliga. Avtalet ifråga är tecknat mellan Västerås stad och den aktuella leverantören och reglerar köp mellan dessa två parter. Det aktuella upplägget skulle även, beroende på utformning, kunna anses snedvrída konkurrensen på den aktuella marknaden och

möjligen aktualisera konkurrenslagens regler om konkurrensbegränsade offentlig säljverksamhet.

Stadsledningskontoret föreslår därför att motionen avslås mot bakgrund av att förslaget strider mot gällande lagstiftning.

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Yrkanden

Amanda Grönlund (KD) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen
Claes Danielsson
Epost: claes.danielsson@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (KD) om att möjliggöra för Västeråsarna att kunna ha en egen initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris och katastrof

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Samuel Stengård (KD) har i en motion med rubriken Motion om att möjliggöra för Västeråsarna att kunna ha en egen initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris och katastrof föreslagit att stadens invånare ska erbjudas att kunna köpa matpaket med lång hållbarhet via Västerås stads avtal för att klara personlig initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris eller katastrof.

Kommunfullmäktige har den 10 mars 2022 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

I kommunallagen regleras den så kallade kommunala kompetensen. Av bestämmelsen framgår att kommunen får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Det finns också ett principiellt förbud mot att ge understöd till enskilda och det framgår även att det endast är tillåtet att ge stöd till enskilda näringsidkare om det finns synnerliga skäl.

Stadens inköp av de varor som åsyftas i motionen har skett för att säkerställa tillgången till livsmedel för sårbara grupper inom kommunen och till de verksamheter som kommunen ansvarar att servera mat till. Att låta stadens invånare köpa krismat via Västerås stads avtal bedöms inte utgöra ett allmänt intresse då avsikten är att tillgodose varje medborgares egna initiala krisberedskap. Förslaget står därför i strid med kommunallagen och den kommunala kompetensen.

Det föreslagna upplägget bedöms även utgöra ett stöd till enskild och det har inte framkommit några synnerliga skäl som skulle kunna motivera ett sådant stöd. Genom att erbjuda kommunens medborgare att nyttja stadens avtal får den aktuella leverantören en fördel gentemot andra företag och gynnas därmed, vilket även det strider mot kommunallagen. En kommun får dessutom inte driva verksamhet inom det egentliga näringslivet eller göra ingripanden inom denna sektor annat än under mycket speciella förhållanden.

En annan aspekt är den rent avtalsrättsliga. Avtalet ifråga är tecknat mellan Västerås stad och den aktuella leverantören och reglerar köp mellan dessa två parter. Det aktuella upplägget skulle även, beroende på utformning, kunna anses snedvrída konkurrensen på den aktuella marknaden och möjligen aktualisera konkurrenslagens regler om konkurrensbegränsade offentlig säljverksamhet.

Stadsledningskontoret föreslår därför att motionen avslås mot bakgrund av att förslaget strider mot gällande lagstiftning.

Juridisk bedömning

Motionsförslaget innebär att kommunens medlemmar ska kunna vända sig direkt till stadens upphandlade leverantör av krismat (frostorkade och konserverade livsmedel med lång hållbarhet) och på så sätt inhandla dessa livsmedel för eget bruk i händelse av kris/krig och därigenom nyttja de av staden upphandlade priserna. Det föreslagna upplägget aktualiserar flera juridiska frågor.

I 2 kapitlet 1 § kommunallagen (2017:725) regleras den allmänna kommunala kompetensen. Av bestämmelsen följer att kommunen själv får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar.

För att kommunen ska få ha hand om en angelägenhet krävs att det är av allmänt intresse att kommunen har hand om den. Det som avgör om en angelägenhet är av allmänt intresse är om det kan anses vara ett allmänt, samhälleligt och till det egna området knutet intresse att kommunen vidtar en åtgärd. Denna fråga får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att kommunen befattar sig med angelägenheten. Allmänintresset förutsätter inte att det finns ett kvantitativt betydande behov. Om det kan anses vara ett allmänt intresse att en kommun har hand om en angelägenhet, får kommunen ha hand om den även om åtgärden bara kommer en mindre del av kommunens område eller ett mindre antal av medlemmarna direkt till godo.

Av 2 kap 1 § kommunallagen följer också ett principiellt förbud mot att ge understöd till enskilda. Att utge stöd till enskilda anses inte utgöra ett allmänt intresse. Även av 2 kap 8 § kommunallagen följer att stöd till enskilda näringsidkare endast är tillåtet om det finns synnerliga skäl.

Stadens inköp av dessa varor har skett för att säkerställa tillgången till livsmedel för sårbara grupper inom kommunen och till de verksamheter som kommunen ansvarar att servera mat till. Det föreslagna upplägget ifråga bedöms inte utgöra ett allmänt intresse då det avser att tillse varje medborgares initiala egna krisberedskap. Förslaget står därför i strid med kommunallagen och den kommunala kompetensen. Det föreslagna upplägget bedöms även utgöra ett stöd till enskild och det har inte framkommit några synnerliga skäl som skulle kunna motivera ett sådant stöd. Marknaden för den typ av produkter som det handlar om i detta fall är stor och det finns ett flertal aktörer som erbjuder samma typ av produkter. Genom att erbjuda kommunens medborgare att nyttja stadens avtal får den aktuella leverantören en fördel gentemot andra företag och gynnas därmed. Ett sådant gynnande strider därmed också mot kommunallagen. Därtill kan också framhållas att

en kommun inte får driva verksamhet inom det egentliga näringslivet eller göra ingripanden inom denna sektor annat än under mycket speciella förhållanden. Motionsförslaget riskerar att aktualisera även denna princip i kommunallagen.

Utöver att förslaget står i strid mot kommunallagen aktualiseras även fler juridiska frågor.

En aspekt är den rent avtalsrättsliga. Avtalet ifråga är tecknat mellan Västerås stad och den aktuella leverantören och reglerar köp mellan dessa två parter. Avtalet är tecknat för avrop upp till en viss kvantitet och för att uppfylla stadens behov av denna typ av inköp. Avtalet reglerar inte det föreslagna upplägget och även om stadens avtalspart överhuvudtaget skulle vilja medverka till ett sådant upplägg är det inte möjligt att ändra ett redan ingånget upphandlat avtal på detta sätt. Det skulle strida mot det upphandlingsrättsliga regelverket. Det skulle i sådant fall behöva upphandlas ett nytt avtal, vilket i sig skulle strida mot kommunallagen.

Det aktuella upplägget skulle även, beroende på utformning, kunna anses snedvrída konkurrensen på den aktuella marknaden och beroende på vilken roll kommunen intar skulle möjligen konkurrenslagens (2008:579) regler om konkurrensbegränsade offentlig säljverksamhet aktualiseras. Detta skulle i sin tur kunna leda till förfarande- och verksamhetsförbud och vite vid brytande mot förbudet.

Ekonomisk bedömning

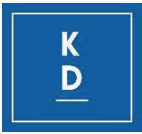
Perspektivet ej relevant med anledning av ärendets karaktär och innehåll.

Hållbar utveckling

Perspektivet ej relevant med anledning av ärendets karaktär och innehåll.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Pia Svennerholm Moberg
Administrativ chef

Motion om att möjliggöra för Västeråsarna att kunna ha en egen initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris och katastrof.

Västerås stads kris- och katastrofberedskap är i framkanten i landet. Med erfarenhet från den stora skogsbranden och ett proaktivt kris- och katastrofberedskapsarbete med en stab av tjänstemän som driver dessa frågor på ett mycket bra och ansvarfullt sätt har vi som stad ett bra utgångsläge idag. Att vi dessutom har ett tydligt beslut omkring bevarandet av flygplatsen som möjliggör en viktig del att kunna hantera kriser och katastrofer som kan uppkomma är bra. Det ger en trygghet för Västeråsarna och i förlängningen även för Västmanlänningen.

Tidigare under föregående år har Västerås stad som första kommun i landet köpt in livsmedel med 25 års hållbarhet och som med det klarar livsmedelsförsörjningen för det kommunala åtagandet under en initial period av en kris eller katastrof. Det är utifrån detta avtal som man tecknat med Outmeals som jag som Kristdemokrat föreslår att vi måste kunna gör än mera för att stärka Västeråsarnas kris- och katastrofberedskap på individ nivå. Kommunen ska vara möjliggörare för invånarna att kunna förbereda sig för kriser och katastrofer.

Utifrån denna bakgrund föreslår jag att

1. Via Västerås stads avtal med Outmeals erbjuda invånarna i Västerås att kunna köpa matpaket med denna långa hållbarhet för att klara personlig initial livsmedelsförsörjning i händelse av kris eller katastrof.

Västerås 2022-02-14

Samuel Stengård (KD)